

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Kiertotalous ja tuotepolitiikan ohjauskeinot

Johtaja, FT Petrus Kautto

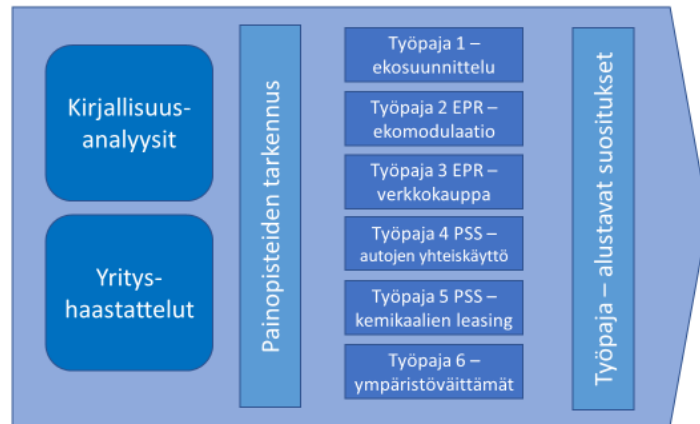
Kestävän kiertotalouden strateginen ohjelma, SYKE

Tuottajavastuuiltapäivä 4.11.2021

The Circular Economy and product policy

Petrus Kautto, Harri Kalimo, Hanna Salo, Tero Heinonen, Reid Lifset, Eleanor Mateo,
Ari Nissinen, Antti Jukka, Paula Leskinen, Mirella Miettinen, Topi Turunen

Toteutus kiinteässä vuorovaikutuksessa ohjausryhmän ja eurooppalaisten asiantuntijoiden kanssa

Kiertotalouden lupaus ja haaste

- Suuria odotuksia niin tuotteiden ja materiaalien arvon säilyttämisestä, jätemäärien minimoinnista ja kiertojen sulkemisesta, taloudellisten hyödyistä kuin myönteisistä sosiaalisista vaikutuksista
- Vähemmän selvää, kuinka tavoiteltu transformaatio saadaan aikaiseksi
- KITUPO:n tavoitteena selvittää ja esittää suosituksia siitä, miten kiertotalouden tavoitteita voidaan sisällyttää tuotepolitiikan ohjaukseen Suomessa ja EU:ssa

Kiertotalouden edistäminen keskeinen poliittinen tavoite EU:ssa ja Suomessa

- Suomi ensimmäinen kiertotalouden tiekartan julkistanut maa
- Hallitusohjelman tavoitteena vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijänä
- Komission ensimmäisissä kiertotalouspaketeissa (2014/2015) painopiste jätesääntelyn uudistamisessa kiertotaloutta tukevaksi
- Vuoden 2020 Uusi kiertotalouden toimintasuunnitelma merkitsee uutta alkua kestäväälle tuotepolitiikalle
 - Kestäviä tuotteita koskeva aloite
 - Yli 30 muuta aloitetta politiikkatoimiksi

Tuottajavastuu: keskeiset tulokset ja suositukset

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Tuottajavastuu (EPR)

- Tuottajan vastuu elinkaaren lopussa kannustin parannuksiin
- Tuottajayhteisöt (PRO) toimeenpanossa

- Keräyksen & kierrätysteknologian rahoitus
- Vaikutukset tuotesuunnitteluun tavoiteltua vähäisempiä / epäselviä

Tuottajavastuu (EPR)

- Haasteet
 - Kustannukset – ympäristövaikutukset – tuottaja → **ekomodulaatio**
 - Alustatalous ja ulkomaiset vapaamatkustavat tuottajat → **verkkokauppa**

Tuottajavastuu: ekomodulaatio

- Kohennetaan tuotesuunnittelun kannustimia
 - Bonus ja sakko
 - Modulointi / ekomodulointi osa EU:n jätelainsäädäntöä
 - Uusi ja monimutkainen kokonaisuus
 - Aiemmin käytössä FRA, IT, Quebec (CAN), Maine, Oregon (US)
 - Komissio ohjeistanut tarkemmin, OECD julkaissut katsauksen aiheesta

Jätelaki (714/2021) 63 a § Tuottajien maksuosuudet ja niiden mukauttaminen

Tuottajayhteisössä maksuosuudet on jaettava tuottajien kesken tasapuolisesti suhteessa näiden markkinoille saattamiin tuotteisiin.

Maksuosuuksia määrittäessään tuottajayhteisön on mahdollisuuksien mukaan yksittäisten tuotteiden tai toisiaan vastaavien tuote- tai materiaalityyppien osalta otettava huomioon erityisesti niiden kestävyys, korjattavuus, uudelleenkäytettävyys, kierrätettävyys ja vaarallisten aineiden esiintyminen.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia säännöksiä 1 ja 2 momentissa tarkoitettujen maksuosuuksien perusteista tarvittaessa tuote- tai materiaalityypittain.

Uusi ja monimutkainen kokonaisuus

- Tavoitteet: kierrätettävyys, kierrätysmateriaalin käyttö, uudelleenkäytettävyys, kestävyys, korjattavuus, haitalliset aineet
 - Elinkaaren loppu / koko tuotteen elinkaari
- Kriteerit: tekniset haasteet todentamisessa / jäljitettävyydessä
- Maksujen suuruus: kohdentaminen, sakot ja hyvitykset

Tuottajavastuu ja ekomodulaatio: suositukset

- Harkiten eteenpäin
 - Harmonisoinnin priorisointi
 - Vaiheittainen, strateginen ja seurattu eteneminen
 - Hallinnolliset hiekkalaatikot

Tuottajavastuu ja ekomodulaatio: suositukset 2

- Pakkaukset
 - Kierrätysmaksujen hienojakoisuus
 - Uudelleenkäytettävistä vain kertamaksu
- Tietopohjan laajentaminen
 - Ex ante ja ex post arvioinnit
 - Todellisiin ympäristövaikutuksiin perustuvan ekomodulaation tarkastelu

Tuottajavastuu: etäkauppa

- Vapaamatkustajat
 - Välttävät lisäkulun; saavat kilpailuetua
 - Pienentävät PRO:n tuloja
- Ei oikeudellisia keinoja EU:n ulkopuolella
- Alustat eivät ole ”tuottajia”

Tuottajavastuu ja etäkauppa: suositukset 1

- Tietopohjan laajentaminen
 - Kehitä tapoja kerätä tietoa (DSA)
- EU:n kattava lähestymistapa
 - Yhdenmukaiset velvoitteet ja raportit
 - Tuottajarekisterien yhdistäminen

Tuottajavastuu ja etäkauppa: suositukset 2

- Yhteistyö
 - Muut viranomaiset (vero (ALV), tulli)
- Vaatimukset
 - Alustoille velvollisuuksia vastuunjaossa (Saksan malli)
 - Lisää resursseja ja toimivaltaa täytäntöönpanoon

Yleiset kehittämissuhteet tuotepolitiikan ja kiertotalouden edistämiseksi

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

**Kansallisten ohjaus-
keinojen koherenssi
Euroopassa (ja maailmalla)**

**Erilaisten ohjauskeinojen
koherenssi**

Kattava (jälki)vaikutusarviointi

**Ympäristövaikutusten
keskeisyys ja koherenssi**

**Tuotteita koskevien tieto-
järjestelmien koherenssi**

Valtioneuvoston selvitys- ja tutkimustoiminta
Statsrådets utrednings- och forskningsverksamhet

Kiitos!

Lisätietoja: Petrus.Kautto@syke.fi

BRUSSELS
SCHOOL OF
GOVERNANCE